

**Γενικό Επιτελείο
Ναυτικού**

**Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών
Ερευνών**

**Ο Ανθρωπογενής Υποθαλάσσιος Θόρυβος από Στρατιωτικές
Δραστηριότητες.**

Άρθρο 4 Παράγραφος 8 του Ν. 3983/2011 (ΦΕΚ Α 144/17-06-2011)

Ρύπανση: η άμεση ή έμμεση εισαγωγή ουσιών ή ενέργειας στο θαλάσσιο περιβάλλον ως αποτέλεσμα ανθρώπινων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένου και του ανθρωπογενούς υποθαλάσσιου θορύβου, οι επιπτώσεις των οποίων έχουν ως αποτέλεσμα ή ενδέχεται:

α) να είναι επιβλαβείς για τους ζωντανούς οργανισμούς και τα θαλάσσια οικοσυστήματα, καταλήγοντας ιδίως στην απώλεια βιοποικιλότητας,

β) να θέτουν σε κίνδυνο την ανθρώπινη υγεία,

γ) να εμποδίζουν τις θαλάσσιες δραστηριότητες όπως η αλιεία, ο τουρισμός και η αναψυχή, καθώς και άλλες νόμιμες χρήσεις της θάλασσας,

δ) να υποβαθμίζουν ποιοτικά τη χρήση των θαλάσσιων υδάτων και να μειώνουν την ελκυστικότητά τους ή γενικότερα να υποβαθμίζουν την αειφόρο χρήση των θαλάσσιων αγαθών και υπηρεσιών.

Δεδομένα

☛ Άρθρο 3 Παράγραφος 2 του Ν. 3983/2011 (ΦΕΚ Α 144/17-06-2011).

Ο νόμος δεν εφαρμόζεται σε δραστηριότητες με αποκλειστικό σκοπό την άμυνα ή την εθνική ασφάλεια. Ωστόσο, οι αρμόδιες εμπλεκόμενες αρχές προσπαθούν να εξασφαλίζουν ότι, στο μέτρο που είναι λογικό και εφικτό, οι εν λόγω δραστηριότητες ασκούνται κατά τρόπο συμβατό με τους στόχους του νόμου

☛ Το Πολεμικό Ναυτικό στο πλαίσιο του εναρμονισμού του με την Περιβαλλοντική Νομοθεσία, εκπαιδεύεται και επιχειρεί λαμβάνοντας υπόψη την ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων, την εξοικονόμηση ενέργειας, την πρόληψη και αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης, καθώς και την προστασία του ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

☛ Σκοπός του Πολεμικού Ναυτικού είναι η επίτευξη της αποστολής του. Στο πλαίσιο αυτό, το Πολεμικό Ναυτικό εκπαιδεύεται διαρκώς ώστε αν απαιτηθεί να μπορέσει να επιτελέσει με το βέλτιστο δυνατό τρόπο το έργο που θα του αναθέσει η πολιτεία, λαμβάνοντας φυσικά υπόψη την κείμενη νομοθεσία.

☛ Οι επιχειρησιακές απαιτήσεις τίθενται σε προτεραιότητα σε σχέση με την εφαρμογή των περιβαλλοντικών αρχών, εφόσον οι συνθήκες το απαιτούν. Ακόμα όμως και στην περίπτωση αυτή, το Πολεμικό Ναυτικό καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

☛ Η υλοποίηση του σχεδιασμού των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων από τα αρμόδια επιτελεία και η εξάσκηση του προσωπικού των Πολεμικών Πλοίων και των ιπταμένων μέσων δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί μόνο σε προσομοιωτές.

- Επιπλέον, η ουσιαστική και ρεαλιστική εξάσκηση στις ανθυποβρυχιακές δραστηριότητες του προσωπικού των Πολεμικών Πλοίων και των ιπταμένων μέσων, επιβάλλει τη διαρκή εκπαίδευση και εξοικείωση στο θαλάσσιο και υποθαλάσσιο περιβάλλον του συνόλου της ελληνικής χωρικής θάλασσας και της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.
- Οι NAVTEX είναι διαθέσιμες στο κοινό από την επίσημη ιστοσελίδα της Υδρογραφικής Υπηρεσίας.
- Δεν είναι δυνατόν να κοινοποιηθούν επιχειρησιακές δράσεις του Πολεμικού Ναυτικού.
- Στο θαλάσσιο χώρο εντός της Ελληνικής Επικράτειας δεν ασκούνται στις ανθυποβρυχιακές δραστηριότητες μόνο μέσα του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού.
- Το Πολεμικό Ναυτικό δεν συμμετέχει στο σχεδιασμό όλων των ασκήσεων / δραστηριοτήτων (NATO ή διακρατικές) στις οποίες συμμετέχει.

Δράσεις Πολεμικού Ναυτικού (ΠΝ)

Με σκοπό την προστασία των θαλασσιών θηλαστικών από τις ενδεχόμενες επιπτώσεις των εκπομπών ενεργητικών ηχοεντοπιστικών συσκευών (sonar), αλλά και των υποβρυχίων εκρήξεων, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Πολεμικού Ναυτικού (εκπαίδευση, ασκήσεις, έρευνα και πειραματισμός) το Πολεμικό Ναυτικό:

Χρόνος	Δράσεις
έως το 2008	Τα Ελληνικά Πολεμικά Πλοία και Ιπτάμενα Μέσα (ΑΦΝΕ, Ε/Π), εφαρμόζουν τις οδηγίες / αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του ΝΑΤΟ.

Χρόνος	Δράσεις
2008	<p>Έκδοση από το ΓΕΝ/Α3 Πάγιας Διαταγής η οποία παρέχει κατευθύνσεις / δεσμεύσεις στη χρήση των sonar από τα Ελληνικά Πολεμικά Πλοία και Ιπτάμενα Μέσα, εναρμονισμένες με τις αποφάσεις / οδηγίες του NATO. Συμπληρωματικά:</p> <ul style="list-style-type: none">• Καθορίζονται οι περιοχές που εντοπίζεται αυξημένη παρουσία θαλάσσιων θηλαστικών.• Παρέχονται βασικές πληροφορίες για τα θαλάσσια θηλαστικά.• Ενεργοποιείται η διαδικασία συλλογής πληροφοριών εντοπισμού θαλάσσιων θηλαστικών από τα Ελληνικά Πολεμικά Πλοία και η δημιουργία αρχείου θεάσεων από την Υδρογραφική Υπηρεσία.
2008	Πραγματοποίηση σεμιναρίων από την Υδρογραφική Υπηρεσία με σκοπό την ευαισθητοποίηση του προσωπικού του Πολεμικού Ναυτικού.
2014	Συνεργασία με το ΥΠΕΝ (ΥΠΕΚΑ) με σκοπό τον εντοπισμό των δραστηριοτήτων

Χρόνος	Δράσεις
	που προκάλεσαν εκβρασμούς θαλάσσιων θηλαστικών.
2016	<p>Αναθεώρηση από το ΓΕΝ/Α5 της υφιστάμενης Πάγιας Διαταγής η οποία εναρμονίζεται με τις αναθεωρήσεις των οδηγιών / αποφάσεων του NATO και επιπλέον:</p> <ul style="list-style-type: none">• Εντάσσει τα Θαλάσσια Πάρκα της Ελλάδος, που περιλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2001, στις περιοχές που υφίστανται δεσμεύσεις στην χρήση sonar από τα Ελληνικά Πολεμικά Πλοία και Ιπτάμενα Μέσα.• Ενεργοποιούνται διαδικασίες για ένταξη της Πάγιας Διαταγής στα εκπαιδευτικά αντικείμενα του Σχολείου Κυβερνητών Πολεμικών Πλοίων και στη μηνιαία εκπαίδευση του προσωπικού των πλοίων.• Συνεργασία / ανταλλαγή πληροφοριών για θεάσεις θαλάσσιων θηλαστικών μεταξύ της Υδρογραφικής Υπηρεσίας με το Centre for

Χρόνος	Δράσεις
	<p>Maritime Research and Experimentation (CMRE) το οποίο ως συμμαχικός φορέας τηρεί «βάση δεδομένων» επί του θέματος.</p> <ul style="list-style-type: none">• Η Υδρογραφική Υπηρεσία αναλαμβάνει να συντάσσει χάρτες θεάσεων και να παρέχει τις πληροφορίες στο προσωπικό του Πολεμικού Ναυτικού που σχεδιάζει της δραστηριότητες αλλά και στα Ελληνικά Πολεμικά Πλοία.
2018	<p>Δόθηκαν εντολές / οδηγίες ώστε να εφαρμόζονται οι οδηγίες / κατευθύνσεις / δεσμεύσεις της αναθεωρημένης Πάγιας Διαταγής στο σύνολο των περιοχών εντός της Ελληνικής Επικράτειας που περιέχονται στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2001 μετά την αναθεώρηση αυτών σύμφωνα με το ΦΕΚ Β' 4432/15-12-17.</p>
2018	<p>Το Αρχηγείο Στόλου (ΑΣ) υιοθετεί δράσεις με σκοπό τους κάτωθι στρατηγικούς στόχους:</p>

Χρόνος	Δράσεις
	<p>α. Να καταστεί ένα από τα μεγαλύτερα εθελοντικά σώματα προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα.</p> <p>β. Η συμμόρφωση με τη περιβαλλοντική και πολιτιστική νομοθεσία – Λειτουργία Π. Πλοίων, Υπηρεσιών και εγκαταστάσεων σύμφωνα με όλους τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς κανονισμούς (Εθνικούς- Ευρωπαϊκούς και Συμμαχικούς) και τις ισχύουσες πολιτικές.</p> <p>γ. Η προστασία της ποιότητας των θαλασσών και των παράκτιων υδάτων – Έλεγχος του οικολογικού μας αποτυπώματος σε σχέση με τη θαλάσσια ζωή, τις παράκτιες περιοχές και την ποιότητα των υδάτων.</p> <p>δ. Η Προστασία των θαλάσσιων θηλαστικών και απειλούμενων ειδών – Ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων σε θαλάσσια θηλαστικά ή απειλούμενα είδη από τις επιχειρήσεις ανά την Ελλαδική επικράτεια.</p> <p>ε. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης – Ανάλυση πρωτοβουλιών</p>

Χρόνος	Δράσεις
	<p data-bbox="320 288 1386 364">εξοικονόμησης ενέργειας, οι οποίες θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της αποστολής και κατά συνέπεια θα ενισχύσουν την μαχητική μας ικανότητα.</p> <p data-bbox="320 386 432 415"><u>Δράσεις</u></p> <ul data-bbox="368 437 1326 874" style="list-style-type: none"><li data-bbox="368 437 1150 467">▪ Έκδοση Βασικής Διαταγής περί προστασίας θαλάσσιων.<li data-bbox="368 482 1294 511">▪ Ένταξη Ενάλιων Αρχαιολογικών Χώρων (ΕΑΑ) στους χάρτες της Υ.Υ.<li data-bbox="368 527 1214 556">▪ Ανακύκλωση από Π. Πλοία και Υπηρεσίες Αρχηγείου Στόλου.<li data-bbox="368 572 1062 601">▪ Ενεργειακός έλεγχος Κτηριακών Εγκαταστάσεων.<li data-bbox="368 617 1326 646">▪ Εκπόνηση Βασικής Διαταγής με θέμα τις Προστατευόμενες Περιοχές.<li data-bbox="368 661 871 691">▪ Οικολογική θαλάσσια μετακίνηση.<li data-bbox="368 706 906 735">▪ Συνεργασία με ενδιαφερόμενα μέρη.<ul data-bbox="421 751 1289 874" style="list-style-type: none"><li data-bbox="421 751 1289 780">○ Δημόσιοι Φορείς / Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα.<li data-bbox="421 796 1177 825">○ Επιστημονικοί φορείς / ΜΚΟ / Καταδυτική κοινότητα.<li data-bbox="421 841 751 870">○ Φορείς εντός ΥΠΕΘΑ.

Πάγια Διαταγή

- “Σκοπός της Πάγιας Διαταγής (ΠαΔ), είναι αφενός η παροχή κατευθύνσεων για την προστασία των κητωδών από τις ενδεχόμενες επιπτώσεις των εκπομπών ενεργητικών ηχοεντοπιστικών συσκευών (sonar), αλλά και των υποβρυχίων εκρήξεων, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Πολεμικού Ναυτικού (ΠΝ) (εκπαίδευση, ασκήσεις, έρευνα και πειραματισμός) και αφετέρου η παροχή του κατάλληλου γνωστικού υπόβαθρου επί των θαλασσίων θηλαστικών.”
- Να εξασφαλίζεται με μέριμνα των Μεγάλων Διοικήσεων η τήρηση τόσο κατά τη σχεδίαση, όσο και κατά την εκτέλεση των θαλασσίων δραστηριοτήτων (εκπαίδευση, ασκήσεις, έρευνα και πειραματισμός) των μέτρων προστασίας που περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» της Πάγιας Διαταγής, τόσο σε Εθνικό όσο και σε Διακρατικό πλαίσιο.

Οδηγίες / Εντολές

1 Κατά τη σχεδίαση των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων:

α. Θα πρέπει να συγκεντρώνονται και να αξιολογούνται οι υφιστάμενες πληροφορίες που αφορούν στην ύπαρξη θαλάσσιων θηλαστικών, της περιοχές ασκήσεων. Αυτές οι πληροφορίες, εκτός των άλλων, θα πρέπει να περιλαμβάνουν τυχόν υφιστάμενα στοιχεία για τα ακόλουθα:

- (1) Την ύπαρξη προστατευμένων περιοχών.
- (2) Τυχόν ύπαρξη δρομολογίων μετανάστευσης θηλαστικών, από και της την περιοχή ενδιαφέροντος.
- (3) Της εποχιακές δραστηριότητες των θηλαστικών της περιοχής.

β. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

(1) Το τοπογραφικό ανάγλυφο της περιοχής ενδιαφέροντος, αφού αυτό συμβάλλει στη διαμόρφωση του ακουστικού πεδίου και στη διάδοση του ήχου. Για παράδειγμα απότομες μεταβολές του βάθους μπορεί να οδηγήσουν σε κατά τόπους ασυνήθιστες συγκεντρώσεις του ήχου. Σαν γενική αρχή θα πρέπει να αποφεύγονται περιοχές με ανώμαλη βαθυμετρία, όπως οι παράκτιες, τα υποθαλάσσια φαράγγια, οι τάφροι κλπ.

(2) Οι συχνότητες των ηχοεντοπιστικών συσκευών των Μονάδων που θα λάβουν μέρος στην επικείμενη άσκηση.

(3) Η πρόβλεψη για ύπαρξη διαδρόμων διαφυγής, των θηλαστικών προς την ανοιχτή θάλασσα, σε περίπτωση εγκλωβισμού των σε κλειστές περιοχές, όπως στενοί κόλποι.

(4) Η τήρηση αυστηρού χρονοδιαγράμματος, ως προς την εκτέλεση των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων, ώστε να ελαχιστοποιείται η ενόχληση των θηλαστικών.

(5) Η μη χρήση πολλών διαφορετικών ηχοεντοπιστικών συσκευών για μεγάλο χρονικό διάστημα.

(6) Η ελαχιστοποίηση των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια της νύχτας.

(7) Η πρόβλεψη εναλλακτικών περιοχών ασκήσεων.

γ. Εάν η περιοχή των ασκήσεων γειτνιάζει με προστατευμένη περιοχή, τότε θα πρέπει να οριστεί μια ζώνη προστασίας, της τάξεως του 1,5 ν.μ. γύρω από τα όρια της. Μέσα σε αυτήν τη ζώνη, οι ηχοεντοπιστικές συσκευές θα πρέπει να λειτουργούν σε χαμηλή ένταση (ποτέ σε πλήρη), ακόμα και στα εξωτερικά όρια της ανωτέρω ζώνης. Γενικά θα πρέπει να αποφεύγονται περιοχές όπου είναι εξακριβωμένη η παρουσία θηλαστικών.

2. Προ ενάρξεως των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα οι κάτωθι ενέργειες:

α. Συγκέντρωση και επαναξιολόγηση των πληροφοριών, σχετικά με το περιβάλλον της περιοχής ενδιαφέροντος.

β. Ενημέρωση όλου του εμπλεκόμενου προσωπικού για τις ιδιαιτερότητες της περιοχής των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα όσον αφορά στην ύπαρξη θαλασίων θηλαστικών.

γ. Επιβεβαίωση ότι δεν εκτελείται καταδυτική δραστηριότητα από τα παραπλέοντα σκάφη.

δ. Υποτύπωση όλων των στόχων που προσεγγίζουν στην περιοχή των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων.

ε. Εκτέλεση βαθυθερμογραφικής παρατήρησης. Δημιουργία διαγραμμάτων διαδόσεως των ηχητικών ακτινών.

στ. Παρακολούθηση της περιοχής, στην οποία θα διεξαχθεί η ανθυποβρυχιακή δραστηριότητα, για παρουσία θηλαστικών. Αυτό πρέπει να γίνεται για τουλάχιστον μισή ώρα (30 λεπτά), πριν την έναρξη με τους κάτωθι τρόπους:

(1) Οπτικά, από εκπαιδευμένους και ενημερωμένους παρατηρητές (οπτήρες), εφοδιασμένους με κιάλια.

- (2) Παθητική ακρόαση (συσσκευές Sonar, Towed Arrays, Sonobuoys).
- (3) Εναέρια μέσα (Ε/Π, ΑΦΝΣ), αναλόγως διαθεσιμότητας.

3. Κατά τη διάρκεια διεξαγωγής των ανθυποβρυχιακών δραστηριοτήτων

α. Θα πρέπει να λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα:

- (1) Να συνεχίζεται η οπτική παρακολούθηση και η ακουστική (παθητική) ακρόαση για τυχόν παρουσία θηλαστικών στην ευρύτερη περιοχή (passive monitoring).
- (2) Αν η διεξαγωγή της ανθυποβρυχιακής δραστηριότητας γίνεται κατά τη διάρκεια της νύχτας, η παρακολούθηση για τυχόν παρουσία θηλαστικών θα γίνεται κυρίως με ακουστικά μέσα, αλλά και με τη χρήση διοπτρών νυχτερινής οράσεως.

β. Εφόσον δεν υπάρχει ένδειξη καταδυτικής δραστηριότητας ή ύπαρξης θαλασσίων θηλαστικών εντός των προβλεπόμενων ασφαλών ζωνών, για το χρονικό διάστημα των 30 λεπτών προ της έναρξης, τότε:

(1) Με την έναρξη λειτουργίας μιας ενεργητικής ηχοεντοπιστικής συσκευής να τηρείται η διαδικασία της σταδιακής αύξησης της ισχύος της (Ramp-up Procedure),

(2) Εάν δεν υπάρχει απόδειξη ύπαρξης θαλασσίων θηλαστικών εντός των προβλεπόμενων ασφαλών ζωνών, δύναται να αρχίσουν οι ανθυποβρυχιακές δραστηριότητες αμέσως μετά το πέρας της διαδικασίας «Ramp-up». Σε διαφορετική περίπτωση καθυστερείτε η έναρξη και επαναλαμβάνεται η ανωτέρω διαδικασία.

(3) Να γίνεται χρήση του χαμηλότερου επιπέδου ισχύος (Source Level), το οποίο είναι απαραίτητο για την επίτευξη του σκοπού της ανθυποβρυχιακής δραστηριότητας.

(4) Αν ισχύουν τα ανωτέρω, οι συνεχείς εκπομπές Sonar είναι μετά επιτρεπτές.

(5) Σε περίπτωση που οι ανθυποβρυχιακές δραστηριότητες διακοπούν για διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα λεπτών, τότε θα πρέπει να επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία «Ramp-up».

(6) Σε περίπτωση χρήσης εκρηκτικών, τα οποία αποτελούν και αυτά πηγή ηχητικής ενέργειας, θα πρέπει να ακολουθείται η ανωτέρω διαδικασία σταδιακής αύξησης της ισχύος (Ramp – up procedure), δηλαδή η προοδευτική αύξηση της ποσότητας των εκρηκτικών.

γ. Σκοπός τις ανωτέρω διαδικασίας είναι:

(1) Να προσαρμοστούν τα θαλάσσια θηλαστικά στο ακουστικό περιβάλλον.

(2) Να τους δοθεί ο αναγκαίος χρόνος, ώστε να απομακρυνθούν σε ασφαλή απόσταση, προκειμένου να αποφύγουν τις επιπτώσεις των εκπομπών Sonar.

(3) Να αναγκαστούν σε ανάδυση στην επιφάνεια τις θάλασσας, έτσι ώστε να γίνει αντιληπτή η παρουσία τις από τις Μονάδες που συμμετέχουν.

δ. Παράλληλα πρέπει να εξασφαλιστεί, ότι το επίπεδο θορύβου της ακουστικής εκπομπής, στο σημείο λήψης, δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα καθορισμένα όρια για τα θαλάσσια θηλαστικά.

ε. Η μέγιστη συνεχής διάρκεια εκπομπής Α/Υ συσκευής πρέπει να είναι μικρότερη των 100 δευτερολέπτων, ενώ το «Duty Cycle» δε θα πρέπει να ξεπερνά το 20% του συνολικού χρόνου εκπομπής. Επίσης σε ένα 24ωρο, ο συνολικός χρόνος εκπομπής δε θα πρέπει να υπερβαίνει τις 3 ώρες.

στ. Ειδικά στην περίπτωση των Ε/Π που χρησιμοποιούν συσκευές HELRAS, αυτές θα πρέπει να λειτουργούν σε χαμηλή ισχύ για τα πρώτα 10 λεπτά εκάστης έρευνας και εν συνεχεία να αυξάνεται βαθμιαία η ισχύ τους.

ζ. Παρουσία θαλάσσιων θηλαστικών στην περιοχή ασκήσεων . Σε περίπτωση αναγνώρισης θαλασσίων θηλαστικών, μέσα στην περιοχή των ασκήσεων ή των ασφαλών ζωνών, θα πρέπει να λαμβάνονται τα παρακάτω μέτρα:

(1) Να ορίζονται υποπεριοχές, στις οποίες η χρήση των ηχοεντοπιστικών συσκευών να απαγορευτεί ή να τεθούν επιπλέον περιορισμοί στη λειτουργία αυτών.

(2) Να καθοριστούν όρια στην ισχύ των εκπομπών, ή αυτές να παύσουν εντελώς.

(3) Να οριστούν διαδρομές / αποστάσεις / χρόνοι / βάθη, ώστε να αποφευχθεί πιθανή επαφή ή σύγκρουση με τα θηλαστικά. Επίσης, θα πρέπει να μειωθεί η ταχύτητα των πλοίων που επιχειρούν στην περιοχή. Εάν παρατηρηθούν θηλαστικά σε απόσταση κάτω του 1 ν.μ. από πλοίο, τότε να γίνεται ολική παύση ενεργητικής συσκευής και κατάλληλος χειρισμός αποφυγής σύγκρουσης. Οι διελεύσεις μέσα από αγέλες θηλαστικών, πρέπει να αποφεύγονται. Οποιοσδήποτε όμως χειρισμός, πρέπει να γίνεται πάντα με πρώτη προτεραιότητα την ασφάλεια του πλοίου και του προσωπικού του.

(4) Στην περίπτωση που παρατηρηθεί εντός της περιοχής των ασκήσεων φάλαινα, πρέπει να αποφεύγεται η κατά μέτωπο προσέγγισή της αφού αυτό μπορεί να της προκαλέσει σύγχυση. Πρέπει να τους δίνεται χρόνος να απομακρυνθούν από μόνες τους και να μην επιχειρείται η προσπέρασή τους από το πλοίο.

(5) Όσον αφορά στα δελφίνια αν μετά από κάποιους χειρισμούς διαφυγής, αυτά επιμένουν να πλησιάζουν το πλοίο, τότε δε θα πρέπει να ληφθεί κανένα επιπρόσθετο μέτρο. Τα είδη αυτά συνήθως προσελκύνονται από τον ήχο του sonar και

ακολουθούν το πλοίο στα ύφαλα του (bow-riders). Όταν γίνεται αυτό, κολυμπάνε πολύ κοντά στην επιφάνεια της θάλασσας με συνέπεια να βρίσκονται εκτός του κύριου λοβού της ακουστικής ενέργειας που εκπέμπεται από τον θόλο του πλοίου.

(6) Όταν τα θαλάσσια θηλαστικά που εντοπίζονται ανήκουν σε ομάδα υψηλού κινδύνου (endangered species) απαιτείται η λήψη των κάτωθι επιπρόσθετων μέτρων:

(7) Να καθυστερούν ή και να διακοπούν όλες οι δραστηριότητες στην περιοχή. Η καθυστέρηση να ξεκινάει από την χρονικά τελευταία επαφή και να είναι της τάξεως των 30 λεπτών. Η καθυστέρηση αποσκοπεί στο να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος στα θηλαστικά, ώστε να απομακρυνθούν σε απόσταση ασφαλείας.

(8) Σε περίπτωση που τα θηλαστικά παραμένουν στην περιοχή, συνίσταται η διακοπή των εκπομπών Α/Υ.

(9) Να ειδοποιούνται όλες οι εμπλεκόμενες μονάδες, για πιο εντατική οπτική και ακουστική παρακολούθηση της περιοχής.

(10) Να αποφεύγεται, κατά το δυνατόν, η ρίψη εκρηκτικών στη θάλασσα.

(11) Όταν είναι εφικτό οι εμφανίσεις θηλαστικών να φωτογραφίζονται ή να βιντεοσκοποούνται.

4. Μετά το πέρας της άσκησης

α Συνεχίζεται η παθητική Α/Υ ακρόαση, έως και 30 λεπτά. Προκειμένου να καταγραφούν οι μεταναστευτικές συνήθειες των θαλασσίων θηλαστικών και να βοηθηθούν τα επιτελεία στον σχεδιασμό μελλοντικών ασκήσεων σε πιο ασφαλείς περιοχές, επιβάλλεται η τήρηση κοινού τρόπου καταγραφής και αναφοράς θεάσεων θηλαστικών.

β. Με την ολοκλήρωση του πλου, στις αναφορές των δραστηριοτήτων να συμπεριλαμβάνονται και οι αναφορές εντοπισμών.

5. Εξαιρέσεις

Η ασφάλεια προσωπικού και υλικού του πλοίου, παραμένει πάντα ως πρώτη προτεραιότητα. Η τελική απόφαση για την εφαρμογή των παραπάνω μέτρων προστασίας των θηλαστικών, εναπόκειται στην κρίση του εκάστοτε Διοικητή ή Κυβερνήτη. Σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο αδυνατούν να εφαρμοστούν τα ανωτέρω μέτρα, όπως κατά τη διάρκεια πραγματικών στρατιωτικών επιχειρήσεων ή άλλων κρίσιμων καταστάσεων, αυτό θα πρέπει να καταγράφεται στο ημερολόγιο πλοίου.

Αρμόδιο τμήμα ΥΠΕΘΑ

Γενικό Επιτελείο Ναυτικού

Α' Κλάδος

5η Διεύθυνση

IV Τμήμα